

Íbaru Ke

Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Íbaru ke, Asiu ke, Ísara kewé se peh morá ké míáhwe. Se apahtáro áwíq kéhre. Mah pahsí sehiranú ani áwíq íre kéhrana peh anehete ehwéh Porane ehweh tahnsá púara áhnte kegá, Poraga sehiranúwe iwíáhowe. Mó kegá Sísa tagaríáh Íbárú ké síwíoqnowe. Mi tanáhráq mah pahsí sehiranú aninká sensabé, Ite túbáh agiyehboq peh tábúsoqme iwíáhoru ue Sípane sánsá ambubu atiageheéna mah pahsí sehiranúwe. Sísave aiq pútaq Manikáne ahninkáwáéna íópeqté kéreq Manikáne ehweh iraru kereq Mósísireq kiotaikúwe. Manikánka Sísa mibeq mahbeq arítéh áni míankeheéna omaq atowe. Sísa miraúnsabe Manikánka o moráéne ehweh áhwárowe. Minayabe íre kaweq sunúq sínaraq túbáh agiyehboq peh Sípane sánsá ambubu atawéq tauntahunue sehgióro ue Íbaru Ke sehiranue teriwe.

Íbaru ke siu pahsíe.

1 ¹Naho Manikánka mó tanáhráq mó tanáhráruwe wene ehweh iraru ke iwíáh aritowara mó sansá mó sansánue itene igaqnaréh ehweh teriúwe. ²Teriúwana amahnága anehe tanáhráq wenahni iwíáh atowana wega Wenabone sánsá teiena sokigi aiíre. Manikánka irarúwana wenahninká moke mah marákó márakóákáq íópeqkákáq mirarowe. Wenahninká mókake moke wahnahninkeheéna omaq atowe.

³Maniká téhrehnka inserahni aní míéhraha wenahni moq téhrehnka inserahni aní míéhre. Maniká mía míainserah wenahni moq monseráh áníne. Wegá págege ehwéh irarinka moke mah marákó márakóákáq íópeqkákáq kaweqtaq kagaire. Wegá wehukene ahababáq aiq kaweraitena íópeq Maniká Iteribone ayah púpeq tútuue mía míaire.

Manikáne ahninkáwágá íópeqté ké kiotaikire i ehwéhne.

⁴Manikánka wenahni áwíratowana mi awíqká moke íópeqté ké síwíq kiotaikire. Mina inserah wenahninká moke íópeqté ké kiotaikire.

⁵Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna,

Are nénahni móne. Amahnága íné Arenabo míóge ire.

(Buk Song 2.7)

Mi sehiránká mó mahraréna,

Íné Wenabo míahnana we nénahni míankehe ire. *(2 Samuel 7.14)*

Manikánka íópeqté kényábé mah ehwéh irarúwo? Írakaumo. Peh morá wenahninsábé irarúwe. ⁶Manikánka wene ebeq piah aní mah marákóipéq eqmaq auwanaítaqsabé wene ehwehnka mahraréna, íópeqté kéó, ite ómiga nénahninsábé iwíáh iwíáh atáhro ire.

(Lo 32.43)

⁷Íópeqté kényábé Manikáne ehwehnka mó mahraréna,

Wega íópeqté ké sóriq tahnsá mirarena

se wene arambehri ke irobina tahnsá mirarowe ire. *(Buk Song 104.4)*

⁸Wenahninsábé Manikáne ehwehnka mahraréna,

Manikáno, arega wahnah wahnahnóna tanáhráq peh ahriahri kagainawire.

Arega wahnah wahnahnónawe tábúsoqme iwíáhue mirainiewóne.

⁹Are moke ahbabáq sansansábé awahriehrana

peh kaweq sansánsábé awahbehre.

Awahbeh puana íné Maniká Arenaboga are anotah aní mé moke wahnahnúno atóge.

Arene wehgauné sirupipeq eyoyó aritena

arene arupipeq anotah eyoyó atóge ire.

(Aisaia 61.1)

¹⁰Wenahninsábé Manikáne ehwehnka mó mahraréna,

Itene Wahnahno, téhwe arega mah marákó márákó mirarónana págegeue kéhre.

Moke íópeq kéh náneq arerene ayahtate miraróne.

¹¹Mókake moke mah mensáméhnsá tabanagínaraq

are peh mía míainiewóne.

Ambanta nahonáh úkinserah mah marákó márákóákák íópeqkákák nahonáh úkéna íre kaweraginawire.

¹²Wehukenínká wene máhti sabaréhnserah

arega mah marákó márákóákák íópeqkákák sabararuankéhe.

Wehga wene nahonáh kórósí ugurúruena

o kórósí sukiwíéhnserah mirainkehe.

Arewé ahriahri monseráhnue mía míainiewóne.

Arene oga mé tanahráq íre parabaginawire ire.

(Buk Song 104.4)

¹³Manikáne ehwehnka mó mahraréna,

Arega niyah púpeq tútuue míahno.

Moke arene naruo arene aigúnúbá tahnsa méra

arene ehweh sehgióro aritanie ire.

(Buk Song 110.1)

Manikánka íópeqté kényábé mah ehwéh irarúwo? Írakaumo. Peh morá wenahninsábé irarúwe. ¹⁴Minayabe íópeqté kéwé aneq kebo? Íópeqté

kéwé wehukene siwa tahnsá méra Manikáne arambehri miraowe. Manikánka kawerarítéh ké séhréh aritageheéna íópeqté ké siqmaréhre.

Manikánka ite meirena kaweratárai ehwéhne.

2 ¹Manikáne ahninkáwá anotah Wahnáh mía míainsabé itega írátáuna ehwéh ambubu atawéq sehgionéhe. Itega íre túbáh agia peh wene ehweh sehgioneheqmúne. ²Naho Manikánka íópeqté ké iwíáh aritowara sega iraruwara itene igaqnaréhga írówe. Manikánka mi ehwéh íre sehgiú ke kamah ariuwe. ³Minayabe itega Manikánka kaweraitéh éhwéhnsábé anetaníbo íwíáhonaraq kaweqtaq mía míaonehknono? Írakaumo. Wene ehwehnsabé anetaníbo íwíáhonaraq Manikánka ite moq kamah ainawire.

Téhwe itene Wahnahnka wene kaweraitéh éhwéh teriuwara mi ehwéh író kega, Aiq pútaq ehwéhne teiúwe. ⁴Író kega kaweraitéh éhwéh teiútátq Manikánka págege aritonka sega págege sansánéra ótaq sansánéra íre tagarío sansanuwe. Manikánka miraúnsabe, Mi ehwéhme peh aiq pútaq ehwéhne ue pahsuowe. Wene arambehri kawerue miraigeheéna Manikánka iwíáhue Wenawanka náí náneq náiuwe.

Sísaga webataq ite meirena kaweraitahráhi aníne i ehwéhne.

⁵Manikánka íópeqté keyábé, O marákó marákórátq wahnahnoro aritanabo? Írakaumo. ⁶Minayabe wene Púkuipéq wehukenínká mahraréna,

Manikáno, arega ite wehukeyabé iwíáhónawe
ite aneq tahnsá kéabuno?

Itewe peh abehq naneq mune.

Aneqsabé kawerue wahnahnaitahno?

⁷Peh wahto tanahrátq íópeqté kégá ite kiotaikowe.

Arega ite pankere omaq ite iteíwíq pankerahne.

⁸Arega moke miraóna naneqsabé wahnahnoro aitahne ire.

(Buk Song 8.4-6)

Ité tagónawe amahnága tánáhrátq wehukenínká moke kéh náneq íre wahnahnatiéhre. Írakaumo. ⁹Itéga peh Sísá tagónana we anotah aní míéhre. Menah wahto tanahrátq we arambehri aní úkurairara íópeqté ké síwíqka wenáwíq kiotaikuraire. Manikánka séhréh aitowana Sísaga mah kehiná kéhínáné ahbabátq kaweraitanieéna putiowe. Wegá itene ahbabátq kaweraitanieéna éruwana pukúnsabe Manikánka we iriatena wenáwíq pankeq atena, Anotah aní mé wahnahnúno atowe.

¹⁰Manikánka moke kéh náneq mirarena wahnahnatiéhre. Minayabe áhnte kégá wenahnimáhq úkéra wene kaweq téhrehrabeq míageheéna Manikánka Sísá eqmarowana éruwe pukúwe. Manikánka miraúnsabe Sísawe iteruwah úkéna áhnte ke séhréh aitena kaweraitéhre.

¹¹Sísaga itene ahababáq aiq kaweraitéhnsábé wereq ite kaweraitéh kéreqne Iteribo peh morá ání miéhre. Minayabe Sísaga itensabé, Nánuwahrah woe aiteyabe íre ayeHITEHRE. ¹²Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna,

Are éhweh nánuwahrah teriníe.

Are tagaríáh ké momiwíotaq

arenáwíq pankeranieéna

arensabé igonkónue iwíáh íwíáh ataníe ire. *(Buk Song 22.22)*

¹³Mi ehwéhnká mó mahraréna,

Wega omasa éhwéh sehginawire íwíáhuge ire. *(Aisaia 8.17)*

Mi ehwéhnká mó mahraréna,

Ínéreq moke Manikánka nání ánímárinseq aiq míone ire. *(Aisaia 8.18)*

Sísaga wehuke séhréh aitanieéna wehukení úkú ehwehne.

¹⁴Ite Manikáne animárimé peh wehuke míone. Peh wehuke míona puana Sísaga ite kaweraitanieéna wehukení úkéna ite tahnsá míowe. Owainawanka puké sansatáq wahnahnatíéhre. Sísaga owainawa anehinsaruanieéna putiowe. ¹⁵Sísaga miraúnka wehuke puké tanahráqsábé anotah áhreo ke sabirúéhrara amahnága íre áhreowe. ¹⁶Minawé wega íopeqté ké séhréh aritehro? Írakaumo. Wega ite Ébárahma kahnáh séhréh aitéhre.

¹⁷Sísaga wehukene ahababáq kawerarena insahwé aitanieéna wehukení úkéna wehukene sánsánúwe. Manikáne arambehri mirainieéna itene mibeq mahbeq aitéh ání míanieéna wehukení úkéna wehukene sánsánúwe. ¹⁸Áhwáre naneqka weba sútaq Sísá anotahtaq éruwana íre ahababáruwe. Minayabe amahnága áhwáre naneq iteba sitaq wega ite séhréh aitahráhire.

Sísaga miraúnka Mósísine arambehri kiotaikú ehwehne.

3 ¹Néne iyahnabo ánímárimo, Sísansabé iwíáhue tagahro. Manikánka ite omaq itena íahraburainsabé itega Sísansabé aiq pútare ateq we tagaríáhwe. Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ání míankeheéna Manikánka Sísá eqmarowaq itega we éhweh teri terinúne. ²Wene arambehri mirainkeheéna Manikánka Sísá omaq atena eqmarowe. Mósísiga Ísara ke séhréh aritena Manikáne arambehri kawerue sehgiunserah Sísaga moq Manikáne arambehri tábúsoqme sehگیرe.

³Wehukenínká kaweq nah pearéhrara tagah kegá mi nahnsabé ákáhtaq iwíáh íwíáhéra mi nah pearéh ánínsabé anotah iwíáh íwíáhowe. Mina inserah Manikánka Mósísinsabé ákáhtaq iwíáh íwíáhéna Sísansabé anotahtaq iwíáh íwíáhíre. ⁴Nah pehipi íre kéhrara peh wehukega pearáhnserah moke mah marákó márakó kéh náneqme Manikánka mirarowe.

⁵Mósísi Manikáne arambehri anínéna Ísara ke míótaq moke Manikáne arambehri kawerue sehgiuwe. Naho Manikánka we iwíáh atowana Mósísiga mókake sína naneqsabé irarúwe. ⁶Minayabe Sísa Karáhéwé Manikáne ahninkáwá ména moke Manikáne animári kawerue wahnahnire. Itene wahnahnsabé aiq pútare ateq wega mirainie ú ehweh mirainawire iwíáhonaraq we kahnáh míaneheqmúne.

Manikáne ehweh anterúáh kégá ahrenérapeq íre serahowe i ehwéhne.

⁷Ite Manikáne animári méq Wenawane ehweh irone. Minayabe Wenawanka Púkuipéq mahraréna,

Iboramé itega íné Manikáne ehweh íréhrataq

⁸saiyoiyehboq kawerue íráhro.

Naho itene igaqnaréhga abatapi míótaq

sega néne ehweh íre irera peh saiyoéra níwíoqnowe.

Sega mirau serahniyeho.

⁹Mitaq ínéga itene igaqnaréh 40 opéq séhréh arítáhwara sega néne

ótaq sansá tagéra

minayabe íre iwíáhia peh saiyoéra níwíoqnowe.

¹⁰Saiyoéra níwíoqno puana

mi keyábé nibiahnsa arítáhwae.

Minayabe ínéga mahraréna,

Mi kegá néne sánsá íre ahtebera

peh ahriahri ahbabáq aruqarurowe ewae.

¹¹Ínéga abiahsanéna sensabé pahsuena,

Ahrenérapeq ínéba íre seneheqmóe ewae ire.

(Buk Song 95.7-11)

¹²Néne iyahnabo anímáriño, itene irupipeq ahbabáq iwíáhéq

túbáh agiyeho. Maniká Iteribowe oga mía míai aní míre. Wene sánsá

inehepeq súéhboq kawerurero. ¹³Ahbabáq sansanká ite míáhrabeqte

ání saiqnariehnehboq Sísa kawerue kéraneheéq mó wehekáh mó

wehekáhnue kaweq ehwéh we teawíeq we séhréh atéhoró.

¹⁴Itega Sísansabé téh kawerue aiq pútare ataráúnanserah mókakeakákq

pukona tanáhráqkákákq wene sánsá íre túbáh agia peh kawerue ambubu

atíáhnaraq Sísa Karáhéreq moráraq mía míaoneheqmúne. ¹⁵Métáq

sehiranue teiewónserah mónkakákq sehiraninie. Minayabe Manikáne

ehwehnka mahraréna,

Iboramé itega íné Manikáne ehweh íréhrataq

saiyoiyehboq kawerue íráhro.

Naho itene igaqnaréhga néne ehweh íre irera

peh saiyoéra níwíoqnowe.

Sega mitaq mirau serahniyeho ire.

(Buk Song 95.7-8)

¹⁶Manikáne ehweh írótaq íre sehgiura peh saiyoue míó kewe inseréhbo?

Mósísiga Ísípi marákórápéqté meriqmena móríto kewe moke mi ke saiyo

kée. ¹⁷Áhnte opéq 40 opéq Manikánka abiahnsa arito kewe inseréhbo? Ahbabáq aruqaruro keyábé abiahnsa aritowara abatapi pukuwe.

¹⁸Manikánka abiahnsanéna iwíáhéna, Ahrenérapeq ínéba íre seneheqmóe úmé inseréhyabe irarúwo? Wene ehweh anteruera anetaníbo íwíáho keyábé irarúwe. ¹⁹Sega Manikáne ehwehnsabé anetaníbo íwíáho puara sega ahrenérapeq weba íre korahuwe. Minayabe ireq iwíáhue tagarione.

Maniká tagariáh kégá ahrenérapeq kioraho ehwéhne.

4 ¹Naho Manikánka itensabé, Ínéba sirataq ahrenagehe úwe. Túbáh aginie íwíáho keo, Manikáne ahrenérapeq íre kíyehboq áhreoro. ²Ísara kegá Manikáne kaweq ehwéh írówaq itega moq írátáúne. Sega írótaq mi ehwéhnsabé íre aiq pútare atówe. Minayabe mi ehwéhnká íre séhréh aritahráhuwe. ³Wene ehwehnsabé aiq pútare atona kegá Manikáne ahrenérapeq kiorahúne. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna,

Ínéga abiahsanéna sensabé pahsuena,

Ahrenérapeq ínéba íre kioneheqmóe ewae ire. *(Buk Song 95.7-11)*

Wega mah marákó márákó mirarena wene arambehri parabaruoewe.

⁴Abapeqte téhtaré wéhékáhnsabé Manikáne ehwehnka mahraréna,

Manikánka moke wene arambehri parabaruenta abapete téhtaréráq ahrenówe ire. *(Buk Song 95.11)*

⁵Ahrenónsabe wene ehwehnka mó mahraréna,

Ahrenérapeq ínéba íre kioneherawoe ewae ire. *(Buk Song 95.11)*

⁶Kaweq ehwéh téh író kega mi ehwéhnsabé íre aiq pútare atónsabe sega Manikáne ahrenérapeq íre kioráhuwe. Íre kioráhuwara kaweq ehwéh sehgió kégá ahrenérapeq kioráhowe. ⁷Minayabe Manikánka mó tanáhráq omaq atena mi tanáhráqsabé, Iborane atowe. Iborane atowana áhnte opéq parabagúwana Manikánka Tébiti iwíáh atowana sehiranue mahraréna,

Iboramé itega íné Manikáne ehweh íréhrataq

saiyoiyehboq kawerue íráhro úwe. *(Buk Song 95.7-8)*

⁸Minayabe Sósúaga itene igaqnaréh meriqmena ahrenérapeq móritotaq tahirimé mó tanáhráq Manikánka mó wehekáhnsabé íre irarú irino.

⁹Minayabe Manikáne animarí ahrenahraho tanáhráq peh kagainae.

¹⁰Manikánka wene arambehri abapete morá wéhékáh parabaruenta abapete téhtaré wéhékáhtáq ahrenónserah weba séra mía míao kegá moq sene ahwimi parabaruera ahrenahrahowe. ¹¹Manikáne ahrenérapeq kioneheéq págegeue arambehriehwe íwíáhéq miraoro. Itene igaqnaréhgá Manikáne ehweh anteruera ahrenérapeq íre kíu serahniyeho.

¹²Manikáne ehwehme oganúq itahráhi naneréna págegeue arambehrire. Págegeue arambehriéna áwéhreh sogíq tahnsane. Sogiqme peh ákáhtaq

áwéhrehrana Manikáne ehweh anotah áwéhrehre. Manikáne ehwehnka wehukeníné arupipeq amurúruéhre. Wene iwíáhákák wenawapipeqkákák mi ehwéhnká amurúruena sainsúéhre. Wehukeníné ayahnsankakaq ayahnsapeqté ábíqnónkákák mi ehwéhnká amurúruena sainsúéhre. Mi ehwéhnká wehukení awahbeh iwíáhákák moke mó iwíáhákák sokigi áfre.

¹³Manikánka moke miráú naneq tagehta q wehukega kopéq suahráho? Írakaumo. Moke minawari Manikánka tagehta q ábóra q kéhrana taga tagaire. Minayabe mókake Manikánka moke itene sánsá saraqmarankéhe.

Sísawe itene ehweh mibeq mahbeq aitéh ání míre i ehwéhne.

¹⁴Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ání íópeq Manikáne auranabiahapeq míéhre. Mi anímé Sísá Manikáne ahninkáwáe. Minayabe itega aiq pútare atona ehwéh ambubu atianeheqmúne íwíáhéq miraoro. ¹⁵Ahbabáq iwíáh sínaraq iteriahriáh íre kaqsuahráhu. Owainawanka ite íwíoqnehta q Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ánínká anetaníbo íre iwíáhia peh arutaboiritena séhréh aitéhre. Owainawanka amahnága ite íwíoqnehnserah Sísá marakóipeq míota q áwíoqnówana Sísaga íre ahbabáruwe.

¹⁶Minayabe itega Manikánsabe íre áhrea wega ite séhréh aitankeheéq weba wahtota q kowíaneheqmúne íwíáho. Mitaq kowíáhnaraq irupipeq umeh agínaraq Manikánka itensabé arutaboiritena séhréh aitankéhe.

Sísá itene mibeq mahbeq aitéh ánínká ite kaweraitéh éhwéhne.

5 ¹Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ánínká ite Asiu ke séhréh aitankeheéq ite miónarabeqte ání mó tanáhráq mó aní mó tanáhráq mó anínue omaq sitáhwe. Manikánka itene ahbabáq kaweraitankeheéna wene ehweh mibeq mahbeq aitéh ánínká mó naneq mó nanerue Maniká titiratéhre. ²Titiratena we peh wehukení púana kaweqta q íre mía míaorahire. Minayabe wega múguwahguo kereq áhwára áhwáraro kereq pehwehrue arítéhre.

³Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ánínká mó kené ahbabáqsabe Manikánsabe ménkámehnkáne korahqtaté titiratéhre. Íre peh morá mó kené ahbabáqsabe titiratéhre. We moq ahbabárorahi aní púana wewene ahbabáqsabeákák Maniká titiratéhre.

⁴Mibeq mahbeq aitéh arámbéhríwé anotah arámbéhrí wíre. Minayabe wehukenínká, Íné mi arámbéhrí mirainie íre orahire. Mi arámbéhrí mirainkeheéna Manikánka wehukení omaq atena naho Áróni omaq atonserah omaq atéhre.

⁵Wehukenínká, Íné mi arámbéhrí mirainie íre orahúnserah Sísá Karáhéga, Néníwíq pankerena Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítéh ání míanie íre úwe. Írakaumo. Manikánka wensabé omaq atena minayabe wene ehwehnka mahraréna,

Are nénahni móne. Ibora íné Arenabo ména anotah aní míažno
atóge ire. *(Buk Song 2.7)*

⁶Wene ehwehnka mó mahraréna,

Are néne ehweh mibeq mahbeq aritahna aní ahriahri mía
míainiewóne. Wehukení wenáwíq Mékíséréki néne ehweh mibeq
mahbeq arítéh ání mía míaúnserah are moq mina tahnsa mía
míainiewóne ire. *(Buk Song 110.4)*

⁷Sísa marakóipeq míotaq wega Maniká ehweh teawena púrerúwe.
Manikánka Sísa puké tanahráq ahqáho atahráhu púana Sísa anotahta
púreréna áhnte ibisówe. We awahbeh iwíáh íre sehgi ra peh Maniká
awahbeh iwíáh sehgiuwana Manikánka Sísa púrerú ehweh irowe.
⁸Sísawe Manikáne ahninkáwá ména áhnte erúnsabe Wenabone ehweh
sehgiu sansa ahtebówe. ⁹Sísa Wenabone ehweh tábúsoqme sehgiunsabe
amahnága Sísa wene ehweh sehgió ké kaweraritena oganúq sitahnara
oga mérapeq mía míañehrawoe. ¹⁰Minayabe Manikánka wensabé, Are
néne ehweh mibeq mahbeq aritahna aní mía míainiewóne. Mékíséréki
néne ehweh mibeq mahbeq arito ani mía míaúnserah are moq mina
tahnsa mía míainiewóne atowe.

Káriq anínká mía míai serahniyeho i ehwéhne.

¹¹Minayabe áhnte mó ehwéh kéhre. Itega íre apubúue ahtebahraho
puana mah ehwéh teiyabe págege arámbéhríe. ¹²Ite íre wahto
tanáhráq Sísa ehweh íráh púaq wene sánsá ahtebahta q tahirímé mó
ke síwáhnoro irino. Itega íre kawerue ahtebaronsabé Manikáne ehweh
áwahewé mó anínká ite íwáhnorire. Inahunah ánínká págege tahutáhúq
íre nahrahéna peh náh nehnserahnowe.

¹³Náh neh anínká pehgáriq aní púana tábúsoqmaréh sánsá íre
ahtebahrahire. ¹⁴Págege tahutáhúqmé peh morá anonaninká nahrahire.
Págege tahutáhúq nahraho kegá tábúsoqme iwíáhorahowe. Minayabe
sega kaweq sansánkákák íre kaweq sansánkákák saraqmarera kawerue
ahtebahrahowe.

Tauntahu ke méq Manikánka ite náina naneqsabé áwénunoro i ehwéhne.

6 ¹Sísa Karáhéne ehweh peh morá áwahewé mónkakák íre
íwáhnorinie. Págege ehwéh iragéhboq anehete ehwéhnkákák
íwáhnorinie. Nah pe anínká íre peh morá nahwiahnsanse pearéhre. Mina
inserah áwahe ehwéh mitaq mareq anehete ehwéhnkákák íráhro. Itene
abehq arámbéhrí inehpeq sueq Manikánsabe aiq pútare ate ehwéh aiq
íratówe.

²Wání mewe ehweh aiq íratówe. Wehukeníne ayahqnotaq táhtoqme
púerate ehwehmé aiq íratówe. Pusa ké iriwe oganúq site ehwehnkákák

mi tanáhráq Manikánka kaweqtapéqkákáq iraipéqkákáq sainsue ehwéhnkákáq aiq írátówe. Mína tahnsa áwahe ehwéh aiq írátó puaq mitaq mareq anehete ehwéh íráhro. ³Manikánka kowe aitahnaraq itega miraoneheqmúne.

Sísane ehweh sinehepeq súáh kégá weba íre kouwekoraho ehwéhne.

⁴Sísane sánsá ahtebéra sehgiro kegá mi sánsá sinehepeq súáhmé árahue mónkakáq sehgiyéhbo? Segá íopeqté Manikáne téhreh naneq merowana Manikáne Awanka seba kowíaraire. ⁵Segá Manikáne ehweh irera sehgirosabé aiq pútaq ehwéhne íwíáhurowe. Mókake sína tanáhráqsabé ahtebéra, Mi tanáhráq Manikánka págegeue arambehrinkehe íwíáhurowe.

⁶Mira íwíáhéra Sísane sánsá sinehepeq súáhmé sega mónkakáq íre sehgiroáhowe. Segá Sísansabé, Iuwahriehre íwíáhonsabé Manikáne ahninkáwá awankátaq mónkakáq táhparáhnserahnowe. Segá miraotaq Sísá íre tagaríáh kégá tagéra Sísansabé awiréh atáhwe. Minayabe wene sánsá sinehepeq súáh kégá Sísaba mó íre kouwekorahowe.

⁷Ibonsirana marakó tantanirana mitaq kaweq tahutáhúq kírérhara wehukega nahwe. Minayabe Manikánka, Aiq kaweq marákóe atéhre. ⁸Marakóraq peh abehq náhgáqkákáq tahwenkaránkakaq kíréhtáq peh abehq marákóe. Minayabe Manikánka, Íre kaweq marákóe atena kekiruanawire.

⁹Néne iyahnabo animárino, mah pagégé éhwéh teiúnsabé itega mi marákó tahnsa ké úkigehe íwíáhugo? Írakaumo. Itene Wahnahne sánsá kawerue sehgiyehe íwíáhuge. Sísaga meirena kaweraitena séhréh aitéh púaq itega wene sánsá sehgiówe. ¹⁰Manikánka pehipi íre ehweh aitankéhe. Itega mirauro arámbéhrí íre abitaginae. Írakaumo. Menahnkákáq amahnágaákáq Manikáne animárí kawerue séhréh aritena Manikánsabe irutaborowe. Minayabe wega íre abitaginae.

¹¹Íné nuwahbehme itega amahnága tauntahunue mira onserah mókakeakáq ahriahriakáq miraoro. Minayabe nuwahbehre. Mirairataq itega áwénuno naneqmarí mókake náinkéhe. ¹²Ite taoraho agiyeho. Peh abobiah taebra ké méq Manikánka mirainawire íwíáhéq wega náina naneqsabé kawerue áwénunoro. Mirairataq wega náinawire.

Manikáne omasa náneqsabé aiq pútare atanéhe i ehwéhne.

¹³Manikánka Ébaráhma ehweh teawutaq wega omasa éhwéh teawena, Aiq mirainauge úwe. Mó anínká Maniká íre kiotaiki puana wega mi ehwéh irarútaq wewenáwirue irarúwe. ¹⁴Manikánka Ébaráhmansabé mahraréna,

Are séhréh atanauge. Mókake ínéga séhréh atáhnaga arenanahréh íregáritaq úkigehe úwe.

(Stat 22.17)

¹⁵Ébárahmaga árahinabomo íre iwíáhia peh kawerue áwénunúwana Manikánka teawu ehwéh aiq pútaragúwe.

¹⁶Wehukéníká omasa éhwéh iraritaq wega mó aní anotah aniné áwírue mi ehwéh irarire. Mínowé Asiu kené sánsáne. Wehukéníká mi sánsánínaraq wensabé ehweh atáh ké túbáh agorahowe. ¹⁷Manikánka omasa éhwéh irarútaq író kega, Wega mó iwíáhinabomo íwíáhiyeho éna Manikánka wewenáwírue mi ehwéh irarúwe.

¹⁸Minayabe Manikánka téhtaré págégé éhwéh aiq irarú púana wega mó iwíáh íre orahire. Wega péhe éhwéh íre orahinsabé ite Manikápa kowía míaúna ke iwíáh íwíáhunayabé irupipeq eyoyóire. Irupipeq eyoyóinaq Manikáne ehwehka aiq pútaraginawire íwíáhéq minawé áwénunoneheqmúne. ¹⁹Anotah awánká kaweq anúq kéhrana sóiriqka mi awánká íre pankonoráhire. Mína inserah itega Manikáne ehweh aiq pútaraginawire íwíáhúnaga irupipeq kaweq awánká ánúq tahnsaniraq kaweqtaq mía míaúne. Itega kawerue áwénunúnayabé mókake Manikánka wene íopeqté páqnáhípeq móitankéhe.

²⁰Ite séhréh aitanieéna Sísaga mitaq ebeq kiena ite mibeq mahbeq aitéh ání úkéna ahriahri mía míainawire. Wehukéní wenáwíq Mékíséréki Manikáne ehweh mibeq mahbeq aritéh ání mía míaúnserah Sísá moq mina tahnsa ahriahri mía míaire.

Mékíséréki anotah aníne i ehwéhne.

7 ¹Manikámé anotah aní míowana Mékísérékiga Sáréma suwahpeqte ké wahnahnéna Manikáne ehweh mibeq mahbeq arito ani míowe. Ébárahmareq we kéro kereqka mó wahnáh kéreq se kéríró kereqka ebehéra mi ke subiq súówe. Sega kouwekutaq Mékísérékireq Ébárahmareqka piehgíúye. Mitaq wega Ébárahmansabé kaweq ehwéh teawuwe.

²Kaweq ehwéh atowana Ébárahmaga moke ebehurabeqte meyo mensáméhná nayáhnkú saraqmarena Mékíséréki peh morá awuwe. Mékísérékiwe mi awíq áwahewé kaweq sánsá mirai wahnáhne. We Sáréma suwahpeqte kéné wahnah aní ména we mó awíqme áwahewé aru ukiqme sansani wahnáh áníne.

³Wenanoibonkakáq wene aigaqnaréhakaq we maqmio tanahráqkákáq we pukú tanahráqkákáqsábé éhwéhmé íre kéhre. We Manikáne ahninkáwá tahnsanéna ahriahri wene ehweh mibeq mahbeq arito aní mía míaúwe.

⁴Mékíséréki anotah aní míonsabe we éhweh ahtebagehboq íráhro. Itene igaqna Ébárahmaga moke ebehurabeqte meyo mensáméhná nayáhnkú saraqmarena we peh morá awuwe. ⁵Ébárahmane anahwa wenáwíq Áríwáie. Mi anímé we kahnáh Manikáne ehweh mibeq mahbeq arito ke míowe. Mósísiga sehgióro ú ehwehkná mahraréna, Ísara kegá

sene meyhá ménsáméhnsá nayáhnkú saraqmahwara Áríwái kahnáhnká peh morá pehipi meyoowe. Áríwái kahnáh kéreq moke mó Ísara kereqne sigaqnawé Ébárahmae. Sensuwahrah Isára kégá sene meyo ménsáméhnsá nayáhnkú saraqmárowara Áríwái kahnáhnká peh morá pehipi meweowe.

⁶Manikánka omasa éhwéh Ébárahma teawéna, Miranauge teawuwana Mékísérékiwe íre Áríwái kahnáh ání míowe. Ébárahmaga mi ménsáméhnsá nayáhnkú saraqmarena Mékíséréki peh morá awuwana Ébárahmansabé kaweq ehwéh atowe. ⁷Ite ahtebónawe ahriahri kaweq ehwéh atéh ánínká mi ehwéh teawí ání kiotaikire.

⁸Áríwái kahnáhnká Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh árámbéhrí mirautaq sega Ísara kegá sene saraqmáro ménsáméhnsá peh morá pehipi meweowe. Áríwái kahnáh mótaq mótarue pukuwana Mékíséréki oga mía míai aníne uwana wega peh morá saraqmaro naneq pehipi meyoowe.

⁹Itega mahraue irarerahúne. Áríwái kahnáhnká Ísara kegá saraqmáro ménsáméhnsá peh morá pehipi meweowe. Téhwe Ébárahmaga Mékíséréki ahtapeq tagéna peh morá saraqmaro naneq awutaq wenanah Áríwáiga moq Mékíséréki awuwe. ¹⁰Mi tanáhráq Áríwáine anowagá we íre maqmio púana wega Mékíséréki árahue awuwo? Ébárahmawe Áríwáine aigaqna púana minayabe wega Mékíséréki peh morá saraqmaro naneq awutaq wenanah Áríwáiga moq awuwe.

**Sísawe Manikáne o mibeq mahbeq arítéh
ánímé kiotaiki aníne i ehwéhne.**

¹¹Mósísiga sehgióro ú ehweh Ísara ke teriena peh morá Áríwái kahnáhnká Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh árámbéhrí mirauwe. Mi arámbéhrí miraé sansa wehuke kawerarotaq tahirímé mó aní Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítéh ání íre sú irino. Sú anínká íre Áríwáireq Áronireq kahnáh ánínéna peh Mékíséréki tahnsánéna Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ání míehre.

¹²Mó anínká Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné arambehri awaq mionsabe miraira sansá o sansa úkinae. ¹³Manikánka omaq ato anímé íre Áríwái kahnáh ánínéna we Súra kahnáh ání ména mi kegá tahberaq Maniká titirue náwe arámbéhrí íre mirauwe.

¹⁴Ite ahtebómé Súra kahnáhnká Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh ké míagehe éhwéh Mósísiga íre irarúwe. Sísá itene Wahnahme we Súra kahnáh aníne. Minayabe ite aiq ahtebóne. ¹⁵Íre Áríwái kahnáh ání peh mó aní Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ání ábóraragéna we Mékíséréki tahnsá ání mía míaire.

¹⁶Omaq ato anímé we kahnáh aiq awehraq kéhre íwíáhúnsabe omaq atoo? Írakaumo. Itene Wahnah ahriahri págegeue mía míai puana we Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ání úkúwe. ¹⁷Minayabe Manikáne ehwehna mahraréna,

Are Manikáne ehweh mibeq mahbeq aritahna aní mé ahriahri mía míainiewóne. Mékíséréki Manikáne ehweh mibeq mahbeq arito ani mía míáuñserah are moq mina tahnsa mía míainiewóne ire.

(Buk Song 110.4)

¹⁸Naho sehgióro ú ehwehmé ire págege aitahráhi ehwéhne. Mi ehwéhñká ite ire séhréh aitahráhinsabé Manikánka mi ehwéh aiq meruowe.

¹⁹Mósisiga sehgióro ú ehwehñká itereq mó naneqkakaq ire airaiq kaweraitahráhire. Manikánka o sansa omaq atowana mi sansánká Mósisiga sehgióro ú sansa kiotaikiraq itega Maniká Iteriboba wahtotaq kowíahrahúne.

²⁰Wene ehweh mibeq mahbeq aitéh aní míankeheéna Manikánka Sísá omaq atotaq ire pehipi omaq atowe. Írakaumo. Peh págege ehwéhñue omaq atowe. Téhwe mó kegá Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh ké úkutaq wehukenínká pehipi omaq sitena ire págege ehwéhñúwe.

²¹Peh morá Sísá Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh aní míankeheéna Manikánka omaq atotaq págege ehwéhñue omaq atowe. Minayabe Manikáne ehwehñka mahraréna,

Itene Wahnahnka págege ehwéhni puana wega mó iwíáh ire inawire. Are wene ehweh mibeq mahbeq arítéh aní ahriahri mía míainiewóne ire. *(Buk Song 110.4)*

²²Sísaga omasa éhwéhímé áhnte kawéq éhwéhne. Mi ehwéhñká naho éhwéh kiotaikire. Minayabe itega aiq irone.

Sísá ite mibeq mahbeq aitéh aní mía míaire i ehwéhne.

²³Téhwe Manikáne ehweh mibeq mahbeq arító ke áhnte míówe. Se peh wehuke puara mótaq mótarue puku pukuunsabé peh morá anínká mi arámbéhrí ahriahri ire sehgioráhúwe. ²⁴Sísaga ire mina tahnsa miraire. We peh mía míai aní púana Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh árámbehrí ahriahri sehgióre.

²⁵Minayabe amahnágaakákáq mókakeakákáq Sísaga wensabé aiq pútare atáh ké kaweraritena Manikápa móritahnara oga mía míaoneherawoe. Sísá ahriahri mía míaéna itene ehweh Maniká teawí púana ite séhréh aita aitaire.

²⁶Sísawe Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh aní mía míainsabé peh ábérehrana ite séhréh aitéhre. Wega ire ahbabária peh Maniká awahbeh sansánéna kaweqtaq mía míaire. We tábúsoréh anínéna ahbabáq kega mira onserah ire mirairana Manikánka we iriatena íopeq móatowe.

²⁷Téhwe Manikáne ehweh mibeq mahbeq arító kega mó wehekáh mó wehekáññue ménkámehñkáne korahqtaté Manikánsabe titiratówe. Ebeqme sega seyene ahbabáqsabe kaweraitankeheéra Manikánsabe titiratówe. Anehemé sega mó kené ahbabáqsabe kaweraitankeheéra titiratówe. Sísaga ire mina tahnsanire. We awankátaq táhpawe pukú

tanahráq itene ahabábáqsabe peh morá tánáhráq wene anonkataté Manikánsabe titiratowe. Wega mi arámbéhrí aiq parabaruo púana wega mónkakáq íre mirainawire.

²⁸Téhwe Manikáne ehweh mibeq mahbeq arító ke míageheéra Mósísiga sehgióro ú ehweh sehgiro kegá kaweqtaq íre míahraho ke omaq sitowe. Anehemé Manikánka págege ehwéhne mi arámbéhrí mirainkeheéna wenahni omaq atowana we ahriahri kaweqtaq mía míaire.

Sísawe íópeq Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh áníne i ehwéhne.

8 ¹Ínéga teiú éhwéhmé áwahe ahtebagehboq íráhro. Sísawe kaweqtaq mía míai puana ite séhréh aitéhre. We Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ání mía míaéna amahnága íópeq ména mibeqté anotah wahnáh Maniká Iteribone ayah púpeq tútuue míehre. ²Sísaga Maniká Iteribone kaweq nahtápéq ména wene ehweh mibeq mahbeq aitéh árámbehrí mira aruqarurire. Mi nahmé wehukega íre pera peh morá Maniká itene Wahnahnka pearowe.

³Mah marákóipéq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kegá Maniká titiréra mó naneq mó nanerue awigeheéra omaq sitówe. Sega miraunserah Sísá ite séhréh aitéh ánínká moq aiq áwíre. ⁴Mósísiga sehgióro ú ehwehmká mahraréna, Peh morá Árívái kahnáh wéhgá Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné arambehri miraorahire ire. Peh mi kahnáh wéhgá mó naneq mó naneqtaté Manikánsabe titiratáhwe. Minayabe amahnága Sísaga mah marákóipéq míehtáq tahirímé mi arámbéhrí íre mirai irino.

⁵Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ánínúrá ména wega íópeqté náhtápéq arambehrire. Mah marákóipéq mibeq mahbeq arítáh kegá arambehrio nahmé peh íópeqté náhné mánkánah tahnsáne. Mánkánah tahnsá púana Mósísiga Manikáne wéhuwehu nah sériraté pianaútaq Manikánka wensabé, Ínéga sáwéhrapeq sokigi awátáu serahnue tábúsoqme pearo úwe.

⁶Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ání míankeheéna Manikánka Sísá omaq atowana wene arambehriga moke mó mibeq mahbeq aítáh kéné arambehri kiotaikire. Mi arámbéhrí miraútaq Sísaga Manikánseq wehukereq moráéné ehweh áhwárówe. Sísane moráénia éhwéhnká naho moráénia éhwéh kiotaikire. Sísaga mirainauge ú ehweh áhnte kawéq ómasá éhwéh púana mi ehwéhnká téh ko ehweh kiotaikire.

⁷Wehukega téh ko moráéné ehweh sehgoráhutaq tahirímé mó moráéné ehweh íre áhwáró irino. ⁸Manikánka wehukene ahabábáq tagéna mahraréna,

Írátíáhro. Íné itene Wahnahnka mahraréna, Mókake ínéreq Ísara kereq o moráéné ehweh áhwáranene. Súra kahnáh kéreq ínéreq o moráéné ehweh áhwáranene.

- ⁹ Mi ehwéhmé íre sigaqnaréhreq ínéreq moráénowana tahnsá éhwéhne. Ínéga Ísípi marákórápéqté meriqmena mórítáhwataq sereq ínéreq moráénowane. Segá ite moraéno ehwéh anterúo púana ínéga se peh áwé tagahwae.
- ¹⁰ Íné itene Wahnahnka mó mahraréna, Mi tanáhráq parabagínaraq Ísara kereq ínéreq o moráéné ehweh áhwáranehe. Ínéga sehgióro ú ehweh sene iwíáhipeq sitena sene sirupipeq sehiranaraníe. Íné sene Maniká míahnara se néne animarí míagehe.
- ¹¹ Anotah awíqkákák kéreq íre anotah awíqkákák kéreq ómiga íné tagariagehe. Ómiga íné aiq tagaríéhra puara sene iyahnaboreq sensuwahrahreqsabé íre síwáhnorigehe. Itene Wahnah tagaríáhro íre terigéhe.
- ¹² Ómiga íné aiq tagaríéhra puana ínéga sensabé nirutaboiraritena sene ahbabáq kaweraritaníe. Sene ahbabáqsabe mó íre iwíáhue niahraeq matianie uge úwe. *(Jeremaia 31.31-34)*
- ¹³ Manikánka, O moráéné ehweh áhwáranehe insabé téh ko ehweh nahonáh úkire. Nahonáh úki naneq apubúue parabaginae.

Korahq titiré sansánká wehuke íre airaiq kaweraritahráhu ehwehne.

9 ¹Téh ko ehwéhnká Manikánsabe iwíáh íwíáh ate sansa sokigi aíre. Mi tanáhráq Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náh kowe. ²Segá mi nah sériraté pearówe. Ébeq paqnáhípeq áráhmuwe, tahbewe, Maniká áwú parétíwé kowara mitaqsábé Kaweqtapére áwíratówe. ³Mi nahupéq mó mapéq kowana ákáhpi parahneq tahnsá ónsá kowe. Mó mapéq Anotah Kawéqtápére áwíratówe.

⁴Mitaq kaweq kunkúni naneq pariageheéra kóraraté akariaró tahbé kowe. Moráénéu sehiránia ebáh kánéhwé pókisiipéq kowe. Mi pokisiwé kóraraté akariaró pokísie. Mi pokisiipéq íopeqté tópáhnkákákq Áronine pegiqnáhnkarankákákq sehirania ebáh kánéhrárákákq kowe. Íopeqté tópáhmé kóraraté akariaró motórépéq kowe. Mi pegiqnáhnkárámé Ároniga matiotaq ánáh aunúwe.

⁵Mi pokisi maraipéq kowana Maniká míéhrabeqte ánité tahnsa náneqtaré sehwerapeq kowe. Manikáne téhreh naneq tagageheéna mitaq kowe. Sene oe awenahpeqté wehukene ahbabáq kawerorahirabeq kowe. Amahnága mah ehwéh áwahewé íre íwáhnorinie.

⁶Teiú ménsáméhnká kawerarówara mó wehekáh mó wehekáhnue Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéga Kaweqtapéq kibekéra sene arambehri mira aruqaruowe. ⁷Peh morá mitaq arambehrio kené wahnahnka webataq Anotah Kawéqtápéq morá ópéqmé peh morá tánáhráq kiena tueyokúwe. Wegá mibeq pehipi íre kiuwe. Írakaumo. Wegá mibeq kiutaq korahq mewena wene ahbabáqkakaq mó kegá áhwára áhwáraue mirau ahbabáqkákákq kaweraritankeheéna mi koráhq Maniká nawuwe.

⁸Kaweqtapéq arambehri peh kéhnsábé itega Maniká miéhrabeqte áh íre ábóraq kéhre. Minayabe Manikáne Awanka aiq sokigi aíre. ⁹Maniká miéhrabeqte áh íre ábóraq kéhnsábé mi seríráté pearó nahnká amahnága miáh ké sokigi aíre. Mi nahtápéq wehukega mó naneq mó naneq Maniká titirue náwúwe. Segá mi sansánunka sirupipeq íre kaweraritahráhuwe.

¹⁰Mi sansámé peh táhutahuq awehrié sánsánkákáq sosue sansánkákáq kowe. Mi sansánká íre sirupipeq peh morá sinonka kawerarite sansane. Sísá Karáhéga o sansa íre áhwárariotaq Mósísiga sehgióro ú ehweh sehgiheéna mi tanáhráq kowe.

Sísaga wewene korahqtaté titirúnka wehuke kaweraritahráhi ehwehne.

¹¹Sísá Karáhéga tuena kaweq sansá áhwáréna íre wehukega pearó nahtápéq Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ání mía miáéna mitaq arambehriúwe. Mi nah áhnte kawéq náhnéna moke mó iwíáh íwíáh atáh sérí náh kiotaikire. Mi nahmé íre mah marákó márakóipéqté náh tahnsane.

¹²Sísá Karáhéga mi nahtápéq kiena Anotah Kawéqtápéqté paqnahipeq ménkámehnkáne korahq íre mewena kiuwe. Kiena wewene korahq mewena Maniká titirue náwuwe. Ite oga mérapeq awaq miageheéna wene korahqtaté paiqitowe. ¹³Wehukene sinonka soqsuaneherautaq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéga káho áráhqne anonka iraipéq agera mibeqté tánáhákáq ménkámehnkáne korahqkákáq mewera mó ke soqsuageheéra káqsuahuwe.

¹⁴Sega miraunsabé Sísane korahqka mi sansá kiotaikire. Sísaga íre ahabária peh kaweqtaq mía miáire. Manikáne Awame mía miái anínéna Sísá págege atowana wene korahq Maniká titirue náwuwe. Wene korahqtaté soqsuqme kaweraitéh púaq abehq árámbéhríyábé íre iwíáh íwíáhia peh Maniká itene oga mía miái Wahnáhné sánsá sehgionehqmúne íwíáhúne.

Sísaga wene korahqtaté o moráéné sansa áhwároso ehwéhne.

¹⁵Minayabe Sísá Karáhéga o moráéné sansa áhwároso. Téh ko moráéné sansa kotaq wehukene ahabáq kaweraritanieéna Sísá pukúwe. Sísá pukútaq wega miraúnka Manikánka omaq itena íáhrabi kéga oga mérapeq awaq miageheéna Sísá Karáhéga o moráéné sansa áhwároso. Áhwárosoana Manikánka náinie ú naneq awaq miagéhe.

¹⁶Wehukení oga miéhtáq wenawahrahga wene ménsámehnsá íre awaq miahráhowe. Peh morá we pukínaraq wenawahrahga tagéra aiq pukire éra awaq miagéhe. ¹⁷Puki anínká sehiranurai pepáhqtáq tagéra sehiranka irarinserahnue wene ménsámehnsá saraqmarera awaq miáhwe. We oga miéhtáq wenawahrahga mi pepáhqtáq kéh éhwéh íre sehgióráhowe. ¹⁸Ebeqte ko moráéné sansa áhwároso pehipi íre áhwároso peh korahqkákáq áhwároso.

¹⁹Téhwe Mósísiga mi sansá págegeinkeheéna ménkámehnká subiqme mi kané korahqtaté titirúwe. Titirinaútaq téhwe Mósísiga moke Manikánka sehgióro ú ehweh teriena anehe káho áráhqne korahqkakáq wánínkakaq peh morá ántéhyápípeq ahkiuwe. Ahkiwena awanká ánáhakaq tautáúq nahníáqkákákáq mewena mi koráhq pámbáhue sehgióro ú ehweh ko pukúákákáq moke míó keakáq sensineq káqsuahrúwe.

²⁰Mósísiga káqsuahréna míó keyabé,

Itega Manikánka sehgióro i ehwéh págegeue sehgihehéna korahqtaté káqsuahrúge úwe.

(Kisim Bek 24.8)

²¹Manikánsabe iwíáh iwíáh ató nah sériraté pearó nahnkákákáq moke mibeqté ménsáméhnsánkákákáq Mósísiga mi koráhqtaté káqsuahrúwe.

²²Mósísiga sehgióro ú ehweh nká teiena,

Peh morá korahqka moke kéh náneq kawerorahire. Peh morá korahq tuínsábé Manikánka wehukene ahbabáq kaweraritéhre ire.

(Wok Pris 17.11)

Sísaga peh morá tánáhráq Maniká titirue náwena pukú ehwehne.

²³Wehukega ménkámekáne korahq titiré sansanká íópeqté titiré sansa sokigi aíre. Mah marákóípéq titiré sansa sehgió kégá peh ménkámehnkáne korahq titirowe. Íópeq titiré sansanútaq Sísaga wewene korahq titirúwe. Minayabe íópeq titirú sansa anotah kaweq sansá púana mi sansánká ménkámekáne korahq titiré sansa kiotaikire.

²⁴Sísa Karáhéga Manikánsabe iwíáh iwíáh ató nahmé wehukega sériraté pearó nahupéqmé íre kibekia peh íópeq kibekúwe. Mina pearó nahmé wéhuwehu nahnirana íópeqté náh ahriahri kéh náhne. Minayabe Sísaga íópeq kéh náh Maniká Iteribone auranabiatapeq mía míaéna ite séhréh aita aitaire.

²⁵Mó opéq mó opérué mah marákóípéq Manikáne ehweh mibeq mahbeq aritéh ánínká Maniká titirinieéna nahupeqte Kaweqtapéq ménkámehnkáne korahq mewena kibekúwe. Mina únserah Sísa Karáhéga mó opéq mó opérué Maniká íre titirúwe. ²⁶Miraútaq tahirímé mó tanáhráq mó tanáhrárué mah marákó marákó miraútaqkakáq amahnágaákákáq áhnte tanáhráq Sísa éri irino. Mah tanáhráq parabagina uraitaq Sísaga peh morágáké tuena wehukene ahbabáqsabe kaweraritanieéna pukúwe. Sísaga Maniká titirue náwunka ite kaweraitahráhire.

²⁷Wehukení mónkakákáq mónkakárué íre pukia peh morá tánáhráq pukinawire. Mina inserah Sísa moq peh morá tánáhráq pukúwe. Wehuke pukirataq anehe Manikánka ehweh aritena sainsuankéhe. ²⁸Minayabe áhnte kené ahbabáqsabe Sísa Karáhéga peh morá tánáhráq Maniká titiratena pukúwe. Itene ahbabáqsabe aiq kaweraito púana mókake we tuinaraq mi arámbéhrí mónkakákáq íre mirainawire. Wensabé aiq pútare ateq áwénunúna ke airaiq kaweraitanieéna tuinkéhe.

**Ménkámehnkáne korahqka titirorahi
naneqme íre awehrare i ehwéhne.**

10 ¹Mósisiga sehgióro ú ehwehnká mókake sína naneqmarínsábé peh píkísah tahnsá púana mi ehwéhnká áwahe íre tábúsoqme sokigi aieráhire. Mi ehwéh irarúnka mó opéq mó opéue wehukega titiraruqaruowe. Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq se kegá titiré sansa sehgiónká kaweraritahráhiro? Írakaumo. Mi sansánká wehuke íre airaiq kaweraritahráhire.

²Titiré sansa sehgiónká kawerarítéhtáq tahirímé sega mó opéq mó opéue íre titiraruqaruro irino. Kawerarítéhtáq tahirímé sene ahabábáqsabe mónkakáq íre iwíáhia titiré sansa aiq súáh irino. ³Sega mó opéq mó opéue titirotaq sene ahabábáqsabe íre kawerorahia peh iwíáh aruqaruowe. ⁴Mémene korahqkákáq káhone korahqkákáqká wehukene ahabábáq íre kaweraritahráhi puara sene ahabábáqsabe iwíáh aruqaruowe.

⁵Minayabe Sísa Karáhéga marakóipeq tuinaútaq wega Manikánsabe mahraréna,

Are ménkámehnkáne korahqtaté titiré sansansábé íre awahbehre. Arene arambehri mirainkeheé arega ninonka aiq kaweraintahne.

⁶Wehukene ahabábáq kawerariteyabe ménkámehnká arene tahberapeq age sansánkákáq sene korahqtaté titiré sansankákáqsábé íre awahbehre.

⁷Minayabe ínega arensabé mahraréna,

Maniká Nániboo, are awahbeh arámbéhrí mirainieéna aiq tutaage. Púkuipéqté éhwéhnká

íné éhweh aiq irarinserah sehginauge uge úwe. (*Buk Buk Song 40.6-8*)

⁸Téhwe Sísa Karáhéga mahraréna, Are ménkámehnkáne korahqtaté titiré sansánsábé íre awahbehre. Wehukene ahabábáq kawerariteyabe ménkámehnká arene tahberapeq age sansankákáq sene korahqtaté titiré sansánkákáqsábé íre awahbehre úwe. Wehukega mi titiré sansa pehipi íre miraia peh Mósisine ehweh sehgióro únsabe mirauwe. ⁹Anehe Sísa mó mahraréna, Are awahbeh arámbéhrí mirainieéna tumíoge úwe. Minayabe wega naho titiré sansa suena itene ahabábáqsabe kaweraitanieéna o sansa áhwárówe. ¹⁰Sísa Karáhéga Maniká awahbó arámbéhrí kawerue miraéna peh morá tánáhráq pukéna wene anonkataté Maniká titiratowe. Wega miraúnka itene ahabábáq kaweraitowaq amahnága ite kaweqtaq mía míaúne.

Sísaga titirúnka itene ahabábáq airaiq kaweraitéhre i ehwéhne.

¹¹Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kegá mó wehekáh mó wehekáhnue iriwe méra peh morá mi titiré arámbéhrí aruqaruowe. Mi

titiré arámbéhrionka wehukene ahabábáq íre kaweraritahráhire. ¹²Sísa Karáhéga peh morágáké itene ahabábáqsabe peh morá tánáhráq titirúnka ahriahri peh awehraq kagaire. Wega titirarena Manikáne ayah púpeq tútuue mía míaire.

¹³Tútuue mía míairena áwénunire. Mókake Manikánka, Arene naruo págegeue wahnahnarito teawinkeheéna áwénunire. ¹⁴Wega morágáké titirúnka ite ahriahri kaweqtaq mía míaiageheéna itene ahabábáqsabe airaiq kaweraitowe.

¹⁵Minayabe Manikáne Awanka teíre. Wega Púkuipéq ebeq mahraréna,

¹⁶Itene Wahnahnka mahraréna, Mi tanáhráq parabagínaraq ínéga o moráéné sansa áhwáranie. Néne ehweh kawerue siahtebagehboq sirupipeq mi ehwéh siahtebaritaníe. Néne ehweh kawerue siahreraq matiagehboq mi ehwéh iwíáh aritaníe úwe ire.

(Jeremaia 31.33)

¹⁷Púkuipéq anehe mó mahraréna,

Sene ahabábáqkakaq sene ahkaragáraakák mó íre niahreraq matianie ire.

(Jeremaia 31.34)

¹⁸Wehukene ahabábáq airaiq kaweraitena mó íre ahrreraq matíéh púpara wehukega mónkakák titirigehboq? Ahqáho. Írakaumo. Mó íre titirorahowe.

Itega Manikánsabe aiq pútare ateq weba wahtotaq kowíanehe i ehwéhne.

¹⁹Néne iyahnabo anímárino, Sísa pukútaq wene korahq tunsabe itega íre áhrea peh Kaweqtapéq Maniká míéhrabeq kioráhúne. ²⁰Sísaga kaweq o ah sabaro púaq itega oga mérapeq Maniká míéhrabeq kioráhúne. Sísa pukútaq Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté parahnkeq tahnsá ónsá senahpeqté subame tuwe. Miraúmé mi paráhnkéq Sípane anonkansabé sokigi aiíre. ²¹Sísa Karáhéwé amahnága Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh áni anotah anínéna Manikáne animarí wahnah aitéhre.

²²Wega kaweq wanítaté itene inonka aiq pabeq paberaitéhre. Sípane korahqtaté itene irupipeq káqsuahraitéh púaq itene ahabábáq peh kéhre íwíáh íre úne. Minayabe itene irupipeq kaweq iwíáhéq, Manikánsabe aiq pútare ateq weba wahtotaq kowíanehe íwíáho. ²³Manikánka mirainauge ú ehweh aiq pútaraginawire íwíáhúne. Minayabe itega íre túbáh agia peh wega mirainawire íwíáhéq ambubu atianeheqmúne íwíáho.

²⁴Mó Sísa tagaríáh keyábé iwíáhéq sensabé irutaboíréq we séhréh atéhonehe íwíáho. ²⁵Sísa tagaríáh ké momiwíé sansa súého. Táhmaro mó kegá aiq suto serahniyeho. Írakaumo. Itene Wahnah tuina tanáhráq aiq wahtonagi puaq itene irupipeq kaweq iwíáh kankehboq síwáhnoréq we séhréh atého.

Manikáne ahninkáwáné ehweh inehepeq súého i ehwéhne.

²⁶Írátíáhro. Téhwe Sísane sánsá aiq ahtebéq anehe iteitene iuwahbeh iwíáh miraéq ahabábq aruqarurirataq mi ahabábq kaweraiteyabe mó íre titirarahire. Írakaumo. ²⁷Mó íre titirarahi puq peh áhreéq iransánéq Manikánka ehweh aitahna tanáhráqsábé áwénunoneheqmóe. Manikánsabe ahqáho atáh ké tabikira iráipéqsábé áwénunoneheqmóe. ²⁸Wehukenínká Mósísiga sehgióro ú ehweh anteruowara téhranítégábópoq apahránítógábópoq tagéra wene ahabábq pahsutowara író kega ahabábq aninsábé íre sirutaboiratasa subiq súówe.

²⁹Ite kaweqtaq mía míaiqeheéna Sísane korahqka kaweraítowana anehe mó anínká mi koráhqkákákq Sísaga o moráené sansankákáqsábé abehq náneq mire éna anetaníbo iwíáhéna Manikáne ahninkáwá anehepeq súéhre. Mósísine ehweh anteruo anímé wehukega íre sirutaboiratasa peh kamah awera subiq súówe. Subiq súónsabe Manikáne Awanka séhréh atéh sánsá anehepeq súéh anímé Manikánka mi aní aneratankéhbo? Mókake wega mi aní anotahtaqa kamah awinawire.

³⁰Maniká ite tagariona anínká púkuipéq aiq mahraréna,

Ahabábqasabe ayahqmarewé ínénéne arambehri wire ire. *(Lo 32.35)*
Wene ehwehnka mó mahraréna,

Itene Wahnahnka wene animarí sainsuena ehweh aritanawire ire.

(Lo 32.36)

³¹Maniká oga mía míai anínéna ahabábq ke sainsuena ehweh aritahna puq áhreéq wene sánsá anehepeq súéhneho iwíághoro.

Sísansabé aiq pútare ateq wene sánsá págegeue sehgióro i ehwéhne.

³²Itega Sísansabé téh aiq pútare atáro tanáhráqsábé iahrerarq matíághro. Manikáne sánsá téhreh tahnsánirara mó kegá íwíoqnarowaq wene sánsá íre susa peh ambubu atiarowe. ³³Wehuke míópi ite iriitárowara íre kaweq ehwéh aitera íwíoqnarowe. Segá mó tanáhráq mó ke moq síwíoqnarowaq mi keyábé irutaboiréq kosíéhnehurowe.

³⁴Segá Sísá tagariáh ké karábúsiipéq mórítárowaq sensabé irutaboiréq séhréh arítárowe. Mó kegá itene ménsámehnsá moke pehipi meraotaq ite íre abiahsania peh irupipeq eyoyói ke míarowe. Oganúq ítéh náneq mó kegá íre meyahráhowe iwíáhuro puq irupipeq eyoyó ke míarowe.

³⁵Menah itega Sísane sánsá kawerue sehgirowe. Ahriahri sehgióneheqmúne iwíáh íre súághro. Írakaumo. Itega íre súéh rataqmé Manikánka anotah apéq náinkehe. ³⁶Mi apéq náinkeheéq Maniká awahbeh arámbéhrí págegeue sehgióro. Ahriahri mirairataqmé Manikánka náina apéq aiq náinawire. ³⁷Minayabe wene ehwehnka mahraréna,

Pehgáriq tanáhráq parabagínaraq tuinie i anímé tuinawire. We íre túbáh agia peh apubúue tuinawire.

³⁸ Néne ani kaweqtaq mía míai anínká ínénsabe aiq pútare ainta aintai puana kaweqtaq mía míainkehe. Peh néne sánsá suena túbáh agi ánínsábé íre nuwahbanawire ire. *(Habakuk 2.3-4)*

³⁹ Itega wene sánsá ambubu atawéq íre kugeqnáhnúne. Ahqáho. Irapéq pokoneherao ke tahnsa ké íre míone. Írakaumo. Sísansabé aiq pútare ateq oga mérapeq awaq miona ke úne.

Manikánsabe aiq pútare ateyabe áwahe ehwéhne.

11 ¹ Manikánsabe aiq pútare atona sansá sehgiunawe Manikánka irarú ehweh aiq pútaraginawire íwíáhéq minayabe áwénunúne. Itene iuranka mi naneqsabé íre tagónayabé anetaníbo. Peh ite iahtebónawe wega irarú ehweh peh aiq pútaraginawire. ² Naho naho itene igaqnaréhga Manikánsabe aiq pútare atówana wega sensabé kawerowe aritowe.

³ Manikánka irarúnka mah marákó marákóákáq íopeqkákáq miraro ehwéhnsábé aiq pútare atone. Amahnága moke tagóna naneqme íre tagahrahúna naneqtaté Manikánka mirarowe.

Ábérireh Ínókureh Nóahrehga Manikánsabe aiq pútare ato ehwéhne.

⁴ Ábériga Maniká titirútaq wensabé aiq pútare ato púana wene arambehriga wenawah Kéínine arambehri kiotaikúwe. Wega Manikánsabe aiq pútare atonsabe Manikánka wensabé, Kaweróne. Kaweqtaq míahne atowe. Ábéri naho pukúwe. We oga míotaq Manikánsabe kawerue aiq pútare ato ehweh amahnágaákáq teíre. *(Stat 4.3-10)*

⁵ Ínókuga Manikánsabe aiq pútare atowana Manikánka we tumero púana íre pukúwe. We tabanagútaq mó kegá we kabaruwana Manikánka we tumero púana íre ábóraq marówe. Púkuipéqté éhwéhnká mahraréna, Manikánka we íre tumero tanáhráq Ínókuga Maniká awahbeh sansánúwe ire. *(Stat 5.21-24)*

⁶ Peh morá Manikánsabe aiq pútare atáh kegá we awahbeh sansá sehgoráhowe. Wehukenínká Manikápa pehipi íre kioráhire. Ebeqme wega, Maniká aiq míéhre íwíáhéna, We anebahrúna ke mókake kaweraitanawire íwíáhínaraqmé weba kioráhire.

⁷ Nóahga Manikánsabe aiq pútare atowana Manikánka sinaú tanáhráqsábé teawuwe. Teawuwana Nóahga mi tanáhráqsábé íre tagótaq mi ehwéhnsábé aiq pútare atena Manikáne ehweh sehgiuwe. Wega mi ehwéh sehgiena anotah sípí mirarowe. Nóahreh karírónánínká sípiipéq kibekue méra wání piotaq íre pukuwe. Nóahga Manikánsabe aiq pútare atonserah mah marákó marákóipéq míó kega íre aiq pútare atówe. Minayabe Manikánka mi keyábé ehweh aritena kamah ariuwe. Nóahga Manikánsabe aiq pútare atonsabe Manikánka, Are kaweqtaq míahne atowe. *(Stat 6.13-22)*

Ébárahmareq Sárahrefka Manikánsabe aiq pútare atóya ehwéhne.

⁸Manikánka Ébárahma téh áhrabútaq Ébárahmaga Manikánsabe aiq pútare atena wene ehweh sehgiena wenawahpeq suena wega íre tagario marákórápéq, Manikánka náwiníe ú marákórápéq pokúwe.^a

⁹Wega Manikánsabe aiq pútare atena náwiníe ue omasa marákórápéq pokéna wáhnaupeqté kéné marakórapeq kowíowe. Wega peh úqnapipéq seri nahtápéq kaegaeúwara wenahnité Áhísáhkireq Sékóporeqka moq úqnapipéq kaegaeuye. Mi anitégá Manikánka Ébárahma teawu ehwéhnsábé moq aiq pútare atera mi ehwéh aiq pútaraginawire éra áwénunuye. ¹⁰Ébárahmaga Manikánka webataq áhwáraro mapéq kagai mapéq kibekinie íwíáhúwe. Mitaq kibekéyabe arutaboirena áwénunúwe.

¹¹Ébárahmane ahre Sárah orenínéna inahupeq mó íre kaegaeútaq Ébárahmaga iwíáhéna, Manikánka, We animai maqmiankéhe ue omasa éhwéh aiq pútaraginawire ú púana Manikánka Sárah séhréh atowana animai maqmiowe. ¹²Ébárahma pukorahú koré míotaq wene ahrega animai maqmiowe. Mi aní anonurowara wenanahréh peh íregáritaq úkue míowe. Íópeq wehyoq áhnte kéhnserah wenanahréh peh íregáritaq úkue míowe. Náhmbísibeq arahwé áhnte kéhrara wehukega íre sáhnahoráhonserah wenanahréh peh íregáritaq úkue míowe.

¹³Moke teiú ánímári Manikánsabe aiq pútare atera sene marakóipeq mé tanahráq parabagútaq pukuwe. Segá marakóipeq oga míó tanahráq Manikánka mókake náiníe ú naneqmarí íre meyówe. Írakaumo. Wehukénínká áwénuni naneq íre wahtote tagehnserah mi kegá áwénunu naneqmarí sirupipeq tagéra iwíáh iwíáhéra, Ite marakóipeq míonaraq peh wáhnaupeqté ké tahnsa mfone éra pahsúowe. ¹⁴Mahna tahnsa éhwéh pahsúó kega íre mah marákóipéqsábé peh kaweq matábúrápéqsábé sirutaboiruwe.

¹⁵Ébárahmarehga suto marakóyábé íre sirutaboiruwe. Írakaumo. Mitaq sirutaboirutaq tahirímé kouwekorahu irino. ¹⁶Suto marakóyábé íre sirutaboiruwe. Írakaumo. Peh íópeq kiotaiki mapéqsábé sirutaboiruwe. Segá Manikánsabe, Arebataq Maniká Iteribo wone atónsabe Manikánka sene ehwehnsábé íre ayehitówe. Írakaumo. Peh sega awaq miageheéna wega íópipeq kaweq matábúrápéq kawerarowe.

¹⁷⁻¹⁸Manikánka Ébárahmansabé, Mókake arenahni Áhísáhkine animári arenanahréh míagehe úwe. Anehe wega Ébárahmansabé, Arene mahbi Áhísáhkiwe subiqme titirainto teawuwe. Teawena, Ébárahmaga mi ehwéh sehginabomo éna áhwárawe tagówe. Ébárahmaga Manikánsabe aiq pútare atena, Wene ehweh sehginauge iwíáhéna wenahni subiq

^a 11.8 Ébárahma wenáwíg áwahewé áhnte kehináné sibowáe. Stat 17.5 tagáhno. Moke we éhweh Stat sapta 12-23 kéhre.

suanaúwe. ¹⁹Subiq suanaútaq iwíáhéna, Ínéga we subiq súáhnaraq Manikánka oganúq atahráhire úwe. Puki anínká oga úkue Wenaboba mía míasnerah Áhísáhki áura pukéna we moq wenaboba mía míaúwe.

**Áhísáhkireh Sékópáreh Sóséparehga
Manikánsabe aiq pútare ató ehwehne.**

²⁰Áhísáhkiga Manikánsabe aiq pútare atena orerague pukinaútaq wenahnité Sékópáreq Ísoreqsabé kaweq ehwéh teríúwe. Wega anehe sína naneqsabé irarúwe. *(Stat 27.27-29,39-40)*

²¹Sékópaga moq Manikánsabe aiq pútare atena orerague pukinaútaq wenahni Sósépane anitéyábé kaweq ehwéh aritena wene pegiqnáhnkarataq káuqmunue saqmatawéna Manikánsabe iwíáh iwíáh atowe. *(Stat 47.31–48.20)*

²²Sósépara moq Manikánsabe aiq pútare atena orerague pukinaútaq Ísara kegá Ísípi marákórápéq súéhra ehwéhnikákáq wene ayahnsa kiroqmera pokira ehwéhnikákáq irarúwe. *(Stat 50.24-25, Kisim Bek 13.19)*

Mósísiga Manikánsabe aiq pútare ato ehwéhne.

²³Mósísine anoiboga Ísípi marákórápéq méra Manikánsabe aiq pútare atera Mósísi maqmaróyataq sene naruoga subíyehoéra apahtáro íótáq sene ani kopéq átóye. Mibeqté wáhnáhnká Ísara keyabé, Animai maqmaréhrataq subiq súáhro úwara Mósísine anoiboga sene animai tagéra, Kaweq mai wíre iwíáhéra íre áhreia subiq súáhro ú ehweh anterúoye. *(Kisim Bek 1.22, 2.2)*

²⁴Mósísi inahunahní míotaq mibeqté kéné wahnahne ayahunkawagá meyowe. Mósísiga Manikánsabe aiq pútare atena anonúkútaq, Íné íre mi iníné ahninkáwá úge. Írakaumo úwe. ²⁵Írakaumo iwíáhéna, Ahbabáq miraonawe pehgáriq tanáhráq iwíáh iwíáhé sansa púana íre mirainauge úwe. Minayabe Ísípi kegá wenawahrah Isará ké síwíoqnotaq Mósísiga mina tagéna, Ísípi aní míanie íre iwíáhia peh, Nánuwahrah Manikáne animárínseq míanie iwíáhúwe. ²⁶Manikáne animárínseq míanie iwíáhéna, Sína anímé Karáhéne sánsá sehgiónsabé Ísípi kegá níwíoqnagehe. Anetaníbo. Manikáne sánsá sehginíe. Wega nánina naneqmarínká Ísípi marákórápéq moke móneakáq kaweq awáhríq naneqmarínkáq kiotaikinae iwíáhúwe. *(Kisim Bek 1.22, 2.2,10-12)*

²⁷Mibeqté wáhnáh ánínká Mósísinsabé abiahnsa atowana wega Manikánsabe aiq pútare atena íre áhreia Ísípi marákórápéq suena pokúwe. Wehukega sene siuratate Maniká íre tagahrahuwana Mósísiga wene arupipeqté iwíáhgá Maniká tagówe. We tagó púana págege atowana wene kaweq sánsá ambubu atawéna sehgiuwe. ²⁸Wega Manikánsabe aiq pútare atena wene ehweh irena sótaikú siahreraq ko sansa áhwárowe. Áhwáreína Ísara keyabé, Sipisípiq subiqme mi kané

korahq itene méhpehtapéq abaq máráhro aritowe. Mirairataq íópeqté ánínká sótaikéna itene ebeq piah anímárí íre subiq suankéhe teriuwe.

(Kisim Bek 2.15, 12.21-30)

Áhnte Ísara kegá Manikáne sansá ambubu atawéra sehgiú ehwehne.

²⁹Ísara kegá Manikánsabe aiq pútare atera anotah waní kéréwéguwe. Mi waní áwíqmé Káhtore Soréq Wáníne. Ísara kegá mi wanítáq kéréwégonehera utaq mi waní taraqnágúwara sega awaho marákórácq nogónserahnue kéaguwe. Ísípi ebehu kegá sinehe kaqme kéra Ísara kegá onserahnoneheqmúne íwíáhéra mitaq kéréwégonehera utaq mi waní anotah waní piowara wánínkue pukuwe.

³⁰Mó tanáhrácq Ísara kegá Manikánsabe aiq pútare atera wene ehweh sehgiú púara Séríko suwahpeq ebah kurí pera áhtápéq abapete téhtaré wéhékáh abugeqnáhnuríówana mi ebáh kurí sokogúwe. ³¹Séríko suwahpeqte weh aebó íní wenáwíq Áráhpa míowe. Mi ebáh kurí íre sokogútaq mi ínínká Manikánsabe aiq pútare atena téhtaré Ísará ánitégá ahboerayeheéra suyataq mehweh aritena séhréh aritowe. Séríko suwahpeqte kégá Manikánsabe íre aiq pútare atówana peh morá mi ínínká wensabé aiq pútare atowe. Minayabe mi ebáh kurí sokogútaq Ísara kegá moke Séríko suwahpeqte ké subiqme oraruera peh morá mina séhréh arito íní íre subiq susa pehragatówe.

³²Manikánsabe aiq pútare ató ke éhweh mó teinínkono? Wehuke síwíqmari Kíréóni, Páráki, Sáh músóni, Sépáta, Tébiti, Sáh múéiréh mó Manikáne ehweh iraru kereqne ehweh áhnte kéh púana moke íre teieráhuge. ³³Sega Manikánsabe aiq pútare atówe. Mibeqté táhmaro kégá mó marákórápéqté kéreq ebehutaq kiotaikuwe. Mibeqté táhmaro kegá kaweq sansánéra Manikánka náníe ú naneq meyówe. Mibeqté táhmaro kegá Manikánsabe aiq pútare atonka úrinsi iá tahnsa kane áwéh músúríowe.

³⁴Mibeqté táhmaro kegá anotah iraró puinsúówe. Mibeqté táhmaro kegá sene naruoga pokatate kiraranehera utaq íre subiq súówara sabigue pehbeheráh pukuwe. Mibeqté táhmaro ké mareqmareq kéera Manikánsabe aiq pútare atónsabe tauntahu ke úkuwe. Mibeqté táhmaro kegá ebehutaq tauntahunéra wáhnauapéqté ké subipáhrarúówe. ³⁵Mibeqté táhmaro ahrérónká Manikánsabe aiq pútare ató púara sensuwehqso pukutaq mó oganúkuwe. Mibeqté táhmaro kegá Manikánsabe aiq pútare atówara sene naruoga se saiqnaríówe. Saiqnaríówara sega Manikáne sansá sinehepeq súótaq tahirímé sene naruoga soraq súo irino. Sene sinonkansabé íre sirutaboiria peh oga mérapeqsábé sirutaboiru puara Manikáne sansá ambubu atío púara sene naruoga subiq súówara pukuwe.

³⁶Maniká íre tagarío kega mó táhmaro ke siwiréh aritera sahtáté subiqmarera séniraté táhru táhruue karábúsiipéq mórítówe. ³⁷Mó kegá

táhmáro ebahnsatate tuparuqme subiq súówe. Segá mó táhmáro ke sóraté ákáh kiraq súówe. Segá mó táhmáro ke pokatate kiraq suqme subiq súówe. Manikánsabe aiq pútare ató ke tabonahuwara sene naruoga síwíoqnéra íre kawerarítówara korósi tabónáhunsabé sipisípiqne áúakaq mémene áúakaqtáté aneranerue míówe. ³⁸Aneranerue méra abatapi pokéra sáwéhrapeqkákákáq ónapipéqkákákáq kaegaeuwe. Se kaweq ke míówara mó mah marákóipéqté kégá íre kaweq ke míówana sensabé siyehitówe.

³⁹Segá Manikánsabe aiq pútare ató púana wega sensabé kawerowe aritowe. Se marakóipeq míótaq Manikánka náriníe ue omasa náneqmarí íre meyówe. ⁴⁰Manikánka wensabé aiq pútare atona ke kaweq ah sabaitowe. Naho míó kega mi ahtápéq ebeq íre kíúwe. Írakaumo. Íre kíúwana Manikánka, Sereq itereq moráráq kigehe aitowe.

Itega Sísa tagéq iwíáh iwíáh atanéhe i ehwéhne.

12 ¹Mina teiú kégá Manikánsabe kawerue aiq pútare atera amahnága sensuwanka ite abugeqnáhnurawéra iwahnkanowe. Segá Manikánsabe kawerue aiq pútare atónsabe itega iwíáhue tagéq kaweq ahtápéq korahúne. Manikáne ahtapeq tauntahunue nogonéhboq moke umehi naneq sueq ahabárorahi naneqmarí inehepeq suaneheqmúne.

²Sísansabé ahriahri tagéq iwíáh iwíáh atanéhe. Itega wensabé téh aiq pútare atáráunaraq séhréh aitena mókakeakákáq séhréh aitankéhe. Minayabe wene sánsánsábé iwíáhue taganehe. Segá Sísa awankátaq táhpawe subiq suanehera utaq wega, Mókake nirupipeq eyoyó aintanawire iwíáhwúwe. Minayabe awankátaq táhpawe puké sansa ayehiteh sansansábé íre iwíáhia amahnága Manikáne ayah púpeq tútuue mía máaire.

Wene animarí ahabárirataq Manikánka kaweraritanieéna kamah arinkéhe i ehwéhne.

³Ahabábq kega Sísansabé anotah abíáhnsá atera áwíoqnotaq wega págegeue ména íre túbáh agúwe. Minayabe iwíáhéq túbáh agiyehboq wene sánsá peh kawerue sehgióro.

⁴Itega ahabábq saiqnaruaneheéq págegeue arambehriowe. Miraonsabé ahabábq kega íwíoqnahtaq itene korahq íre túíraq peh oga míáhwe. Minayabe iwíáhue tagahro. ⁵Wene púkuipéqté éhwéh págege ehwéh iahrreraq kehro? Mi ehwéhnká mahraréna,

Nénahníno, itene Wahnahnka are kaweratanieéna kamah awinah ahtebáhnno. Wega arensabé, Íre kaweróne atahnaraq arega wene sánsá sehgieyabe anetaníbo iwíáhineho. Íakaumo. ⁶Arutaboiri anínká ahabárinaraq itene Wahnahnka kaweratanieéna kamah

awinkéhe. Wega moke wene animárí úko ke wahnahnatawéna se ahbabárirataq kamah arinkéhe ire. *(Gutpela Sindaun 3.11-12)*

⁷Wene kaweq animárí míageheéna itega ahbabárunaraq Maniká Iteriboga kaweraitanieéna kamah aíre. Wega kamah aina tanáhráq minayabe iwíáhéq pehwehrué méq wega sokigi aina naneq ahtebéq págegeue míáhro. Sene animárí kaweqtaq míageheéra kaweq sibówárehga wahnahnaritera kawerue kamah aríé mino.

⁸Ite ahbabárotaq Maniká Iteriboga peh áwé tagehtaq tahirímé ite íre wene animárí pehipéqté ánimárí míáh irino. ⁹Iteriborehga ite kaweraitaneheéra kamah aiéwaq sene ehweh ireq sensabé kowe ariteq iwíáh iwíáhhúne. Minayabe Maniká Iteribonsabé anotahtaq kowe atáhhro. Wega iteiuwa auráq matawéna kamah ainaraq kowe atáhhro. Kowe atáhhnaraq oga mía míaoneheqmúne.

¹⁰Iteriborehga ite káriq animárí míarauna tanáhráq seyega iwíáhhuronserah íwáhhnoréra kamah aiátówe. Ité we kaweqtaq mía mía inserahnigeheéna Manikánka íwáhhnoréna kawerue kamah ainainire.

¹¹Wega kamah aí tánáhráq itene irupipeq íre eyoyóia peh umeh agire. Téhhwe itene irupipeq umeh agiraq sokigi aí náneq ahtebónaraq anehe ite kaweqtaq méq itene iru ukiqme míahrahúne.

Tauntahu ke méq Sísane arambehrioro i ehwéhne.

¹²Mareqmareq ayáhnkáránkákáq ké míéhboq tauntahu ke méq Sísane arambehrioro. Mareqmareq aréhúnkákáq ké míéhboq tauntahu ke méq ¹³wene obarisa áhtápéq nogóro. Mirairataq itene igará íre mareqmarerinae. Írakaumo. Peh kawetaq kagainae.

¹⁴Moke mó kereq kaweqtaq méq uwaresa ké méq arambehrioro. Manikánka kaweqtaq mía mía inserahnigeheéq arambehrioro. Ahbabáq kega itene Wahnah íre tagagehe. ¹⁵Manikánka séhréh aitéh sánsá sehgiónsábé túbáh agiyehboq kawerurero. Kítabeh awanká sera tahnsá úkéq mó ke ahbabáq arítéhboq kawerurero.

¹⁶Mó aniné weh ahre abarie sansá pehragahro. Wehukení wenáwíq Ísogé. Wega arupibiútaq tira táhútáhhúq meyanieéna moke awaqmiahrahí naneq paiqmarowe. Wega Manikánka ebeq piah aní aweráhi naneqsabé anetaníbo iwíáhhúwe. Wega miráú serahnihyehboq kawerurero. ¹⁷Téhhwe Ísoga awaq miahrahí naneq paiqmarena anehe minayabe arutaboirena wenabonsabé, Kawerainto éna ibisówe. Téhhwe wega mi naneqsabé anetaníbo iwíáhéna aiq paiqmaro púana anehe mónkakáq íre meyahráhire.

Itega o Sarúsarama suwahpeq íópipeq kéhrabeq aiq sewe i ehwéhne.

¹⁸Itega íre tagahraho mapéq sewe. Íre táhtorahráho mapéq sewe. Ísara kegá tagahraho sawéh áwíq Sáínái suwe. Táhtorahráho sawéhrápéq

suwe. Itega Ísara kegá íre mirau serahnowe. Itega mina tahnsa tagahraho sawéhrápéq íre koragarowe. Sega mi sawéhráq koragéra anotah irobina tagéra anehe anotah sunkíkírú tagéra anotah soírírú tagowe. ¹⁹Tagowana pembiáhnúwara irera mó aniné ehweh írówe. Sega mi ehwéh téh írótaq áhreéra Mósísinsabé, Mi ehwéh mó ireyabe iuwahriehre éra mó íre irarúno teawo éra pagu pagunuwe.

²⁰Manikánka sensabé, Wehukenínkábópoq ménkámehnkánkábópoq mah sawéhráq abasáhnaraq ebahnsérá tuparuqme subiq súáhro aritonsabe áhreéra Mósísinsabé, Mó íre irarúno teawo éra pagu pagunuwe. ²¹Sega tago naneqsabé áhreorahi naneq puana anotahtaq áhreuwe. Minayabe Mósísiga mahraréna, Íné áhreéna iransánuge úwe. (*Kisim Bek 19.12-13,16*)

²²Ísara kegá áhreu naneqsabé suronserah itega íre sewe. Írakaumo. Sáióna sawéhrápéqmé Maniká oga mía míairabeq we kahnáh suwahpeq mire. Íópeq o Sarúsarama suwahpeq mire. Itega mitaq sewe. Mitaq peh íregáritaq íópeqté kégá iwíáh iwíáh orabeq sewe. ²³Manikánka ite omaq sito kene sensíwíqmarí sehiranue íópeq marowe. Marowaq téh omaq sito kegá íópeq momiwíorabeq sewe. Manikánka moke mah kehiná kéhíná ehweh aitená saiuwankéhe. Weba aiq sewe. Manikánka kaweqtaq mía míafo ke aiq kaweraritowara sensiwamarí mífáhrabeq sewe. ²⁴Itega Sísaba sewe. Sísaga o moráéné ehweh áhwárótaq wene korahq tunka mi ehwéh págege arowe. Sísane korahqka íre Ábérine korahqka irarú serahnuwe. Írakaumo. Sísane korahqka Ábérine korahq kiotaikéna peh kaweq ehwéh irarire.

Manikánka teí éhwéh anterúéhboq kawerurero i ehwéhne.

²⁵Iahre parosa ké méq Manikánka teí éhwéh anterúéhboq kawerurero. Naho mah marákóipéq míó keyabé págege ehwéh teriuwara anterúowe. Sega anterúónsabe Manikánka kamah ariu púara sega íre kopéragorahuwe. Itega moq íre kopéragorahúne. Írakaumo. Amahnága Manikánka íópeqté éhwéh teí púaq itega mi ehwéh inehepeq súáhnaraq wega ite anotahtaq kamahinkéhe. ²⁶Naho Manikánka ehweh teriutaq mah marákó márákó máriúwe. Amahnága wega mahraréna,

Mókake íre peh morá mah marákó márákóyábé mónkakáq máriúno atanauge. Íópeqkákáqsábé moq, Máriúno atanauge ire. (*Hagai 2.6*)
²⁷Wega, Mónkakáq máriúno atanauge insabé mah ehwéh irahráhúne. Wega miraro naneqmarí kúrugúruorahi naneqmarínsabé, Kúrugúruúno atahnana tabanaginae. Peh morá íre kúrugúruorahi naneqmarí kagainawire.

²⁸Manikánka wahnah wahnahnirabeq íre kúrugúruorahire. Wega itensabé, Awaq míáhro aitéhnsabé wensabé áhtenéq we awahbeh sansanéq wensabé iwíáh iwíáh atone. ²⁹Manikámé moke toráh agorahi irá tahnsane. Minayabe wensabé áhtenéq iwíáh iwíáh atone.

Wensabé wensabé arutaboiratéhora i ehwéhne.

13 ¹Sísa tagaríáh kéó, wensabé wensabé arutaboiratéhora.
²Wáhnaupéqté kégá iteba sirataq kawerue mehweh ariteq kirabo arítáhro. Menah mó kégá seba suro ke mehweh aritera kirabo aritera suro ke peh wáhnaupéqté kée íwíáhurowe. Írakaumo. Peh íopeqté ké mehweh aritera kirabo arítárówe.

³Sísa tagaríáh ké karábúsiipéq míéhrrataq sensabé iwíáhora. Sensabé iwíáhéq sirutaboíriranka sereq moráráq karábúsiipéq mé tahnsa iwíáhora. Sísa tagaríáh ké síwíoqnehrrataq sensabé iwíáhora. Iteitene inonka moq íéríre iwíáhéq sensabé iwíáhora.

⁴Ahre mewe sansamé wehké sansamé kaweq sansáne. Minayabe wehga mó aníné ahre abarííneho. Ahrega mó aníné weh abarííneho. Mó aníné ahre weh abario ke Manikánka ehweh aritena kamah arinkéhe.

Móneyabé irutaboíríyeho i ehwéhne.

⁵Móneyabé irutaboíríyehboq peh matíéhra naneqsabé aiq awehraq mire iwíáhora. Minayabe Manikánka aiq mahraréna,

Are íre auwaníe. Inehepeq íre auwaníe. Írakaumo ire. (Lo 31.6)

⁶Minayabe árahinabomo íwíáh íre oro. Peh págegeue Manikáne ehwehnka irarinserah irarenehe. Wene ehwehnka mahraréna,

Néne Wahnahka séhréh aintéh púana íre áhreinie. Wega séhréh aintéh púara mó kégá pehipi íre kamah anigéhe ire.

(Buk Song 118.6)

Sísa kéreyabe íre iyehitegurégúia peh kéranene i ehwéhne.

⁷Ite Sísa tagaríáh kéréq wahnahno kégá Manikáne ehweh íwáhnorurowaq sensabé iwíáhora. Segá kaweq arámbéhríera Manikánsabe kawerue aiq pútare atáronserahnoro. ⁸Sísa Karáhéwé menahnkákáq amahnágaákáq mókakeakáq ahriahri peh monseráhnue mía máire.

⁹Mó kégá áwánáh éhwéh teírataq mi ehwéhnsábé aiq pútare arítéhrranka Manikáne sansá súého. Wega séhréh aitéhnsábé iteyuwa págegeue míahrahúne. Mó naneq tahutáhúq awehrié sansa sehgiönka iteyuwa íre págege aitahráhire. Mina tahnsa sánsá sehgiönka wehuke íre séhréh aitahráhire.

¹⁰Peh ite Sísa tagaríona kené o tahbé kéhre. Manikáne mibeq mahbeq arítáh ké naho táhbérápéqté mewe nah kégá o tahbérapéqté táhútáhúq íre mewe nahwe. Írakaumo.^b ¹¹Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kégá

^b 13.10 Mi o tahbé áwahewé mahraréna, Sísa Karáhé tahpato awanká itene o tahbé tahnsane. We pukúnka ite oga mé topáh o tahbérapéqté tópáh nóne íre.

Anotah Kawéqtápéq pokotaq wehukene ahbabáqsabe kaweraritankeheéra ménkámehnkáne korahq mewera titirowe. Peh korahq mewera titiréra mi kamáriné sinonka mewera ahnansahrapeq ira paríahwe. ¹²Mira onserah itene ahbabáqsabe kaweraitanieéna Sísaga ahnansahrapeq awankátaq táhpawe pukéna wene korahq tunka kaweraitéhre.

¹³Minayabe ite iuwahbeh sansá sueq ahnansahrapeq Sísaba kowíanehe. Mó kegá Sísá áwíoqnowe. Itega weba wahtotaq kowíahnaraq sega ite moq íwíoqnaneherawoe. Íwíoqnehransabé anetaníbo éq weba kowíanehe íwíáhoró. ¹⁴Mah marákó marákóipéq ite mía míaona matábúrápéq íre kéhre. Minayabe peh kagáina matábúrápéqsabé áwénunúne.

¹⁵Áwénunéq amahnága ite ménkámehnkátate íre titiria peh ahriahri Manikánsabe Sísá áwirue kaweróne ateq itene íwéhrate iwíáh iwíáh atanéhe. ¹⁶Kaweq sansá súéhboq ahriahri kaweq sansánoro. Ité matíéhra naneq wenáwíoro. Mi sansátaré Maniká awahbeh sansá púaq ibitagínehboq kawerue miraoro.

Itetaq wahnahno kené ehweh sehgióro i ehwéhne.

¹⁷Ite Sísá tagaríáh kéráq wahnahno kegá ite séhréh aitaneheéra ite auráq matfáhwe. Moke sene arámbéhríyábé Maniká teawigéhe. Minayabe itetaq wahnahno kené ehweh ireq kawerue sehgióro. Sehgirataq sene arambehri eyoyóue miraorahowe. Sirupipeq umeh agínaraq sega ite íre séhréh aitahráhowe.

¹⁸Itensabé ahriahri púreraitáhro. Itega kaweq sansánuraunayabé irupipeq eyoyóire. Mókakeakáq ahriahri itega kaweq sansánéyabe iuwahbehre. ¹⁹Iteba apubúue kouwekiniboq Manikánsabe íné séhréh ainto ue púreraintáhro.

²⁰Sísá itene Wahnah pukútaq Manikánka iriwe oganúq atowe. Sísaga itene ahbabáqsabe pukúwana wene korahq tunka moráéné ehweh kawerarowana kagaire. Minayabe Sísaga ite Manikáne sipisípiq wahnahnaita aitaire. Manikánka iru ukiq itena ²¹wene arambehri kawerue miraigeheéna séhréh aitéhre. Itene irupipeq we awahbeh sansá aitahnana kagainkehe. Sísá Karáhé anotah aní méq wensabé ahriahri iwíáh iwíáh atanéhe. Aiq miraoneheqmúne.

Páhsi parabaginai ehwéhne.

²²Néne iyahnabo anímárinó, itene irupipeq kaweraitanieéna mah pahsí sehiranuge. Mah pahsí peh wahtotaq ehwéh púaq kawerue sáhnahwe íráhro. ²³Iteríbáq Tímóti karábúsiipéqté pugeq áúwátówe. Wega ínéba apubúue sínaraq iteba moráráq koragayehetauye.

²⁴Moke itene wahnahmarínseq Manikáne animárinseqsabé iroro teriéro. Moke Ítári marákórápéqté Sísá tagaríáh kegá itensabé iroro ewe. ²⁵Manikánka ite ómiyabé arutaboairaitena séhréh aitéhre.